

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K. fél évre 4 K. negyed évre 2 K. A hirdetések első díj szerint számítjuk — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató.

Feljós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza — Nyitlér sora 20 fillér.

Csikmegyei árvaház.

Nyitott kaput döngötnénk, ha az árvaház szükséges voltát fejtegetnök olvasó közönségünk előtt.

Csik vármegye törvényhatósága egy ilyen intézmény humánus, kulturális szempontból hasznos és nemzeti érdekből szükséges voltát már régebben felismerte és átértette, amit bizonyít az a tény, hogy mihelyt az eszme indítvány alakjában előtte felmerült, egyhangu határozattal tette magáévá.

Öt és fél év telt el a határozat óta — és még nincs árvaház.

Igazolásul az intéző tényezőknek és megnyugtatósul az érdeklődő közönségnek megállapítjuk és elismerjük, hogy megvalósítani idáig nem lehetett, mert a neki szánt és e célra megvásárolt helyiség csak a mult 1911. év folyamán, a csiksomlyói gimnázium áthelyezésének bevezetett tényével, lett szabadná.

Ez lényeges akadálya volt a megvalósításnak, de nem volt akadálya az előkészítésnek. Sőt ellenkezően, időt juttatott reá bőven. És most már jogosult a kérdés: hogy felhasználuk-e az időt az előkészítésre? hogy mikor lesz már belőle valami? és ha lesz, milyen legyen?

És ezúttal hagyjuk el a milyenségre vonatkozó kérdés részletezését, mert ez jelenleg csak másodrendű. Nagyvonásokban már ugyanis megvan állapítva a szervezésről szóló, kész alapszabályokban. Mikor szükségbe mutatkozik, erről beszélhetünk később is. Most elég annyit megemlíteni, hogy fiu- és leány-árva- és szeretetház

van tervben, első sorban csikmegyei illetőségűek számára, egyelőre 60 árva befogadásával. Most csak az a fő, hogy ez megvalósuljon, hogy a letesítésére vonatkozó határozat ennek az évrnek folyamán tetet öltön, ha hamarabb már nem lehet, legalább a jövő szept. vagy okt. hónap elejére.

Amde az csak úgy lehetséges, ha a megvásárolt épületen a szükséges átalakítások és javítások a tavasz folyamán elvégeztetnek. Ugy tudjuk, hogy semmi sem áll ennek útjában, csak intéző kell a dolog élére. Hiszen e célra kiküldött bizottság az átalakítás szükséges módját és mérvét már megállapította, az államépítészeti hivatal a tervet kidolgozta, a törvényhatóság a szükséges fedezetet megszavazta és az illetékes minisztérium jóváhagyta.

Mindez már kész dolog volt, mikor a tanítóképző a mult tanév végén utolsónak kivonult a gimnázium épületéből. Elvesztettünk tehát egy szép őszi időszakot, mely alatt az átalakítás alkalmason keresztülvihető lett volna. Ehelyett tért engedtünk a rakoncátlan gyerekeknek, hogy az árvaságra kerülő épület ablakainak bedobálásával mulassák magukat.

Ami elmúlt vissza nem jő. De hogy még egy tavaszt is tétlenül elmulni nem engedhetünk, abban úgy hisszük, egyetértene a vármegye vezető tényezői és az árvaházi ügyek vitelére hivatott igazgató választmány tagjai; ha egyébrt nem, már csak azért is, mert a halogatás csorbát ütne a vármegye tekintélyén.

Hiszen ismeretes, hogy vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a vármegye magánjainak felügyeleti hatósága, nemcsak tudomasul

vette a felállításra vonatkozó határozatot, hanem helyesléssel hagyta jóvá. Ismeretes, hogy az igazgató választmány adakozásra való felhívásokat küldött szét a vármegyékhez, más erkölcsi testületekhez, magas állású dignitáriusokhoz és támogatás céljából feliratot intézett azokhoz a minisztériumokhoz, honnan méltán számíthatott támogatásra. A felhívások, igaz, nem nagy eredménnyel jártak: de ha nem is folyt, mégis csak csepegett valami utánuk. A miniszteri válaszok pedig részint erkölcsi, részint anyagi hatóság támogatást helyeztek kilátásba, ha az árvaház felállítása megvalósul, vagyis már letező intézménnyel állanak szemben.

Ezeket az ígéretek, mint beváltandó kötelezettségeket könyvelhetjük el, de velük szemben a vármegye is obligóban van. — Nemcsak azért, mert ígéretekot kapott, hanem inkább azért mert már adományokat fogadott el, és még inkább azért mivel a kulturális célokra fordítandó vagyon bírása kötelezettségeket ró annak birtoklójára.

Kétség kívül elismerésre méltó dolog a vagyonnak hűségese kezelése és gyarapítása, de ez magában még nem elég jogcím a birtoklásra. Máskepen is gyümölcsöztetni kell a milliókat. Be kell fektetni legalább részben, humánus és kulturális intézményekbe, hogy azok útján szellemi és erkölcsi eredményekben nyerjen a szélesség, becses kamatokot.

Hogy ilyen befektetés már történt, nem vonjuk kétségbe, sőt készséggel elismerjük: de azt már kétségbe vonjuk, hogy arányban állana a rendelkezésre álló vagyonnal.

A Vigadó építését, a tervbe vett vármegye-

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRCÁJA.

Szekely honvédek a szabadságharcban.

Baró Offenberg orosz tábornok az 1848/49-iki magyar szabadságharc befejezése után a magyar „rebellisek“ ellen folytatott hadjáratról emlékiratot adott ki, melyben az Erdélybe nyomult orosz sereg hadirendjét, a csapatok beosztását és működését s az erdélyi „népfajok“ jellemzését ismertette.

Az orosz tábornok emlékiratában előre beszélte, hogy a magyar „lázadókkal vívott harcok“ nem voltak ugyan hadtörténelmi nevezettségűek, mert a magyarság küzdelmét az oláhok és szászok orvátmadásu ellen való védekezés magyban megbénította s így az orosz sereg nem vívott harcot nagyszámu honvédsapatokkal, de kijelenti, hogy a magyar honvédség kitartása, elszántsága bármely ellenség elismerését kiérdemelte volna.

A megtámadott honvédsereg oly hősiiesen védte magát még a túlerővel szemben is, hogy néha az ütközet végén a győztes orosz csapat is — jágatott.

Báró Offenberg orosz generalis az erdélyi magyar honvédség színe-javának tartotta a székely gyalogságot, melynek hadállásban való megjelenése megrémítő hatással volt az orosz csapatokra. Batarságot, kitartását, halálmegvetését páratlanok monlja s katonai értékre a kőzákhoz hasonlította azon megjegyzéssel, hogy

a székelyek többnyire gyalog harcoltak. Felemlíti, hogy tisztjeik parancsának vakon engedelmekelnek, de a tisztektől is megkivánják, hogy ők is — elől legyenek. Sanyarúságot, nélkülözést, fáradságot szinte bízhetetlen mérvben viselnek el s szuronytámadásukat csak a tüzérség képes visszazorítani.

A székely gyalogság ezen jellemzésének igazolására az orosz tábornok a Borgó-Prundnál vívott ütközet egy részletet írja le következőben:

Egy orosz vadászrezd két zászlóalja Mukthov és Oilavianin ezredesek parancsnoksága alatt az előnyomulásra szolgáló át menten fekvő szálas bükkerdőben székely gyalogságra bukkant, mely heves puskatűzéssel a két orosz zászlóaljat visszatérésre kényszerítette s azok aztán rohammal akartak az erdőt az ellenségtől megtisztítani. Az orosz vadászok rohamának előkészítése végett Kuropatkin orosz tüzérszázados egy üteg tüzérséggel kőtarcsalövegekkel araszította el az erdőt, melynek bevezése után az orosz zászlóaljak oszlopban rohamot intéztek a székely gyalogság ellen, mely az erdő szélén 50—60 lépés távolságból oly iszonyu golyózáport zúdított az ellenségre, hogy az orosz vadász katonaság rendellen futással menekült vissza tüzérségéhez. Ezt a rohamot háromszor ismételték meg sikertelenül s rövid idő alatt negyedfélszáz embert veszítettek halottakban és sebesültekben, pedig az ellenséget jóformán még — nem is látták.

Az orosz tüzérség újra megkezdte az erdő lövetését még újabb agyu segítségével s a 12 fontos golyókkal valószággal szétrombolta az erdőt úgy, hogy a bükkfák halomra dőltek. Az agyutüzés alatt a kazáni orosz gyalogezred két százada megkerülte az erdőt s midőn egy megtörtént, a két orosz vadászzászlóalj újabb rohamot intézett az erdőroncsok között lévő székely honvédek ellen, kik a bekerítés meghiúsítása végett át akartak törni az orosz csapatok vonalán, de véres küzdelem után 46-an a kazáni orosz gyalogság kezébe kerültek. Az erdőben 89 halottat és 15 nehéz sebesültet találtak, 150 székely honvéd tehát fel napig tartotta fel két orosz gyalog dandár tüzérségét és két vadászzászlóalj rohamát s megsemmisítette 356 emberét. A sebesültek között három honvédtest volt, kik mar az első orosz rohammal hirtékeztelenek lettek. A magyar foglyok 30—38 éves emberek voltak, kiket orosz katonaság kísért az orosz hadiszállásra. Masnap utközben a keserő orosz gyalogság megpihentette a foglyokat egy hegy tövénél. Az oroszok gulába raktak fegyvereiket s letették töltenyaskáikat is és elődel főztek. A székelyek felhasználva az alkalmat, megragadtak a fegyvereket s ember ember ellen küzdött, mely küzdelemben 6 orosz és 11 székely meghalt, 35 székely pedig a hegyek között úgy eltűnt, hogy többé nem látták az oroszok.

Ezen vitéségről soha hírt nem hallottunk volna, ha meg nem írta volna — az orosz generalis.

Junior.

ház-kibővítését okos ember talán csak nem tartja ilyen természetű befektetésnek. — Hiszen ez a vagyonnak csak átcserele, konverziója. (Igaz, hogy a Vigadónál ugyancsak szerencsétlen konverziója volt.) A vármegyei tisztviselői nyugdíj-alap hiányának, a tisztviselők és alkalmazottak drágasági pótlékának fedezése mind igen fontos dolog ugyan, de hogy a magánjavak rendelkezésétől távol állanak, hogy a fennebb érintett kulturális befektetések sorába ugyancsak nem tartoznak, azt úgy hisszük, kétségbe senki se vonhatja.

A tervszerűséget nélkülöző évenkénti segélydíjak osztogatásán és a csiksomlyói gimnázium áthelyezése céljára adományozott százezer koronán kívül, idáig csak a csikszerepai polg. leányiskola és a gimnázium mellett lélepitett internátus azok az állandó létesítmények, melyek a szobán forgo vagyon tulajdonképeni rendelkezésének megfelelnek. A sorozatban az árva-és szeretetház következik, melynek felállításával az említett erkölcsi obligó miatt, de azért is sietni kell, mivel jötekonny hatását a vármegye lakossága széles körben érezní fogja.

Hallottunk nem régen olyan hangokat is, hogy az árvaház felállítása szükségtelen, mert olyan terhet vállal a vármegye, melyet a gyermekvédelemről szóló törvényes intézkedések folytán az állam köteles viselni. Az ilyen beszéd csak tájékoztatásból származhat.

Igaz, hogy a talált vagy elhagyottak nyilvánított gyermekek állami költségen gondozzák a gyermekmenhelyeken 7 éves korukig, de azt is törvény mondja ki, hogy a gondozásnak 15 éves korig kell terjedni és a 7-15 éves időszakban levőért illetékes községe fizeti a tartásdíjat. A tervezett árva- és szeretetház az alapszabályok értelmében csak 6 éven felüli árvákat fogadhat be, de nem elhagyottak nyilvánítottakat, hanem azokat a szerencsétleneket is, akiket ilyeneknek hivatalosan ugyan nem nyilvánítottak, de nélkülözik a gondozás meletét, a szeretet ölelését vagy a szülők szegénysége, néha munkaképtelensége és a gyermekek sokasága miatt a betevő falatot. Ezért van benne a címében az árva mellett a „szeretet” jelző is.

Kulturális és humanus szempontokon kívül, tekintettel azokra a községekre, melyek a menedékhelyeken gondozott árvák tartásdíjait pótdából fizetik, nem sürgösen szükség-e a tervezett árvaház felállítására? Vármegyénkben vannak községek, meg pedig a kisebbek közül, a melyek ilyen címen ezer koronát meghaladó terhet viselnek. Nem méltányos-e, hogy ezen a terhen az árvaház mielőbbi létesítésével könnyítsen a vármegye? Kettős célt szolgál ilyen módon: gondozást, nevelést ad azoknak, akik erre leginkább reazorultnak és terhet vállal azok helyett, akik máris túl vannak terhelve és az alatt roskadoznak.

A halasztásból nemcsak anyagi, de ennélfelül jóval nagyobb erkölcsi kára lenne a vármegyének.

Egy nemes cselekedet.

Filipescu Gábor Buzsed községi lakos (Románia) 3000 koronás alapítványt tett a csikvármegyei Árva-és szeretetház javára azért, hogy egyetlen gyermeke Filipescu Mariska, aki 1910. április hó 8-án elhalt, emléke örökre fentartassék. Ez a szép és nemes cselekedet már önmagáért is megérdemli, hogy a nyilvánosság előtt azzal elismerőleg foglalkozzunk, de fokozta nagyrabecsülésünket az alapító személye iránt az a körülmény, hogy a nemes alapítvány tevéje egy Magyarországról, vármegyénk területéről elszármazott román ember, aki leánya emléket valamely romániai jötekonny intézménnyel teendő alapítványt is méltóan megörökíthette volna.

De az alapító itt akarta megörökíteni leánya emléket, itt akarta elhelyezni a jötekonnyra szánt pénzt, a vármegyében felállítandó emberbaráti intézménnyel, mert vagyonát itt szerezte Magyarországon, és a haza adott neki és elhalt gyermekének életet és kenyeret.

Példát mutat az alapító arra, hogy miképpen lehetne és kellene mindazoknak, a kik e haza határain belül boldogulásuk alapját, existenciájukat nyerték, kifejezni e haza iránti hálójukat.

Mennyi bevándorolt kereskedő, ipari és kereskedelmi vállalat van Magyarországon, akik és a melyek kihasználják az ország rejtett kincseit, feldolgozzák nyers termékeit, s ha megkapták busás nyeresményüket, nyomtalanul tovább mennek anélkül, hogy a magyar kultúrának egy morzsát is juttattak volna terített asztalukról.

De példát mutat a vármegyében kevés számmal élő nemzetiségieknek is, hogy miképpen nyerhetik el a Magyarság szimpátiáját, s miképpen fejezhetik ki a Vármegye, mint erkölcsi testület iránt hálójukat különösen azok, akik a Vármegye birtokain telepedtek meg, s a kik megváltással, vagy haszonbérlettel szép vagyonhoz jutottak.

S végül megtanítja mindazokat, akiket az Isten övéik elszólasásával litogat meg, hogy az elhunyt emlékeknek nem zenesz temetéssel, díszes sírhelyekkel lehet méltóan adózni, hanem valamely emberbaráti célra szánt alapítvánnyal, mert a külsőségek elmúlnak, az emberi hiúságnak tetsző dolgokról az emberek csak egyidejű beszélnek, de egy szép alapítvány sok élő elhagyottak nyújtó vizgatást és boldogulást.

Az alapítástól felvett jegyzőkönyvet, a mely részletesen magában foglalja az alapításra vonatkozó adatokat és feltételeket itt közöljük.

Jegyzőkönyv. Felvettelt Csikszerebában, 1911. november hó 21-én. Jelen lévén alattírtak. Önként megjelenik gyergyóbellori illetőségű — Romániában Buzsed községi, oltmegyei lakos Filipescu Gábor s kéri a következőket jegyzőkönyvre vétetni.

Egyetlen gyermekem Filipescu Mariska férjhez ment volt gyergyóhollói Gráma Gáborhoz és 1910. évi április hó 8-án 28 éves korában gyermek hátrahagyása nélkül elhalt. Az ő emlékének megörökítésül és annak jeléül, hogy a Magyarországon és Romániában szerzett vagyonomból Magyarországon emléket állítsunk elhatároztuk feleségem Enyeter Mária és vejem Gráma Gáborral együtt, hogy jötekonny célra a csikvármegyei árva-és szeretetház javára harman együtt 3000. azaz Háromezer koronás alapítványt teszünk, s ezt ezennel a jelzett célra a csikszerepai m. kir. adóhivatalhoz be is fizetem, és ennek további sorsát az árvaházi mindenkori intézősége bízom.

Ezzel szemben kívánjuk, ha lehetséges, hogy nevezett néhai leányom készen lévő arcképe az árvaház imatermében elhelyezve megörökíttessék, kinek nevére ezen jötekonny alapítványt tettük.

Tudomásról vesszük egyelőre is, hogy ezen alapítványunkról két példányu alapító-levél fog kiállítatni, s annak egy példányu nekünk ki fog adatni, és az e célra készitendő márvány táblán fent nevezett leányom neve meg fog örökíttetni meg pedig óhajtatunk szerint így: „Filipescu Mariska férj. Gráma Gáborné” s végül az alapítvány is a leányom nevére fogja viselni.

Ezzel a jegyzőkönyv felolvastatott, s aláíratott. Km. — Filipescu Gábor s. k. Birtha József s. k., árv. elnök. Eröss József s. k. jegyző Kovács Antal s. k. tanu.

VÁROSI ÜGYEK.

Lakásépítő szövetkezetek.

A városok lakásügyi feladatainak megoldásánál mind nagyobb jelentőségre tesznek szert a közhasznú lakásépítő egyesületek és szövetkezetek. Hazánkban a közhasznú lakásépítéssel foglalkozó egyesületek tevékenységét még nem ismerték fel a lakásreform olyan fontos tényezőjéül, mint a külföldön. A modern lakásinség nemcsak hazai, hanem nemzetközi jelenség is. Nemcsak a magyar városok, de a városok hatalmas fejlődésével és a gyárpar térfoglalásával a külföldi városok is mindinkább rosszabb lakásviszonyok közé jutottak. A városokban uralkodó rossz lakásviszonyokat a városok fejlődésével kapcsolatos gazdasági folyamatnak tekintjük s egyetlen egy fejlődő város sem mentes tőle. A nyugati államokban már évtizedek óta serényen folyik a lakásúszság elleni védekezés. Hazai városaink még ma sem tették a modern városi szociálpolitika gerincévé a lakáskérdést, holott annak legfőbb ideje volna.

A lakások szaporításának a közhasznú lakásépítéssel foglalkozó korlátolt felelősségű részvénytársaságok az igen alkalmas formái. Külföldön a lakásúszság ellen folyó küzdelemben ezek a részvénytár-

saságok és szövetkezetek nagy szerepet játszanak. Németországban már az 1848. évben kezdték meg a közhasznú lakásépítő részvénytársaságok alakítását. A berlini közhasznú lakásépítő részvénytársaság ma már 2 millió korona értékű házakkal bír s 4-5000 embernek ad lakást. Németországban a közhasznú lakásépítő egyesületek az 1904. évi lakástörvény kedvezményeket biztosít. Kedvezményeket élveznek a csatornázási járulékoknál, a vízidíjknál, az építési illetékeknl és az adózásnál. A rajnamenti és délnémet városokban maguk a városok is különböző előnyök nyújtásával segítik elő a közhasznú lakásépítő részvénytársaságok tevékenységének sikerét.

Angliában hatalmas részvénytársaságok és egyesületek foglalkoznak a munkáslakások szaporításával. Anglia lakásügyi törvényei igen radikálisak s messze menő beavatkozási jogot biztosítanak a hatóságok meg a magántulajdon sörthetlensége elvnek rovására is. Anglia városaiiban számottevő részt tettek és még mindig lesznek az egészségtelen zugnyedek, szurdékok, az ugynevezett slums-ok, melyek felszei és terjesztői a ragályoknak. Ezek kipusztítása céljából az angol lakástörvény elrendeli, hogy a szurdékokkal bíró házak tulajdonosai a hatóság által házuk lerombolására köteleztesseken. Ha a háztulajdonos házát saját költségén le nem romboltatja, a hatóságnak joga van a tulajdonos költségére leromboltatni. A kisajátítási eljárás előzetes becsülés után csak a ház lerombolását követőleg tétetik folyamatba. Az újabb angol lakástörvény annyira radikális, hogy meg a háztulajdonos előzetes felhívását sem írja kötelezőleg elő. A lerombolás folytán keletkezett üres telket a hatóság oly vállalkozónak adhatja csak el, aki azon munkáslakásokat épít. Nem ritka eset, hogy egész telektömbök és városnyedek kerülnek ilyen módon lerombolás alá. Ha 12 adózó polgár panaszt tesz, hogy a városban egészségtelen városnyed van, azt a tisztí orvos megvizsgálja s arról a helyi hatóságnak jelentést tesz s a helyi hatóság dönt szakértő kiküldése mellett a városnyed elpusztításáról. A törvény azonban előírja, hogy előbb új szabályozási terv készitendő. A kártérítési kérdése, ha a tulajdonosok kívánják, a parlament elé kerül.

Az angol lakásügyi törvény két rendelkező részre oszlik: lakáségeszségügyi és lakásépítési törvényre. A lakáségeszségügyi törvény külön hatóságokat szervezett, a lakásfelügyeletre külön orvosokat, kik más-sal nem foglalkozhatnak s égeszségügyi felügyelőket. A lakásfelügyelet kiterjed nemcsak arra, hogy a szemétdombok, csatornák, pocskalyók ne veszélyeztessék a közégeszséget, hanem a lakások zsufoltóságára is. A zsufoltóságra és az égeszségi követelményekre vonatkozó rendelkezéseket a helyi hatóságok szabályrendelettel állapítják meg.

A lakásviszonyaiknak javítására szolgáló intézmény között azonban a célnak legjobban megfelelő és szerintünk legjobban beváló lehet a lakásépítő vagy házépítő szövetkezetek tevékenysége, ha abban maguk az érdekeltek vesznek részt s nyereszkezdés kizárásával alakul.

Sajnos, nálunk a lakásépítő szövetkezetek kiváló, feltűnő nagy sikereire alig hivatkozhatunk (egyetlen egy ily szövetkezet ért el lényeges eredményeket), ellenben külföldön nagyon korán rájöttek, hogy maguknak az érdekeltek égeszséges oncségye lehet a legjobb megoldása a városokban terjedő lakásinségnek. Szédítő szám adatok tesznek tanuságú és bizonyoságot a külföldi lakásépítő szövetkezetek sikereiről.

A lakásépítő szövetkezetek három különböző külföldi típusát ismerjük. Az első alakja építő szövetkezetek, melyek tagjaiknak csak hitelcélúleg adnak vagy ilyet szereznek, de házakat nem építenek. A szövetkezetek ilyen formájának csak ott van sikere és létjogosultsága, hol olcsó hitel áll rendelkezésre. Ha nálunk Magyarországon olcsó hitel volna kapható e célra, rövid időn belül könnyen végét lehetne vetni a lakásúszségnek. Lakásoknak olcsó hitel nyújtásával való létesítését Belgiumban látjuk legjobban kifejűdővé.

Belgiumban a lakásügyi rendezését egyedül és kizárólag a hitel kérdésének tekintették és mindenekelőtt az építési hitel kérdését oldotta meg az állam. Miután a magánhitelintézetek nyereszkezdő tendenciákra alapításuk következtében nem voltak alkalmasok olcsó hitel nyújtására, az állam a lakásépítésre szükséges hitel kielégítésére állami takarékpénztárt létesített. Ezen takarékpénztár segélyével több mint 40000 ház épült fel Belgiumban. A takarékpénztár csakis a lakásépítő szövetkezetek ad kölcsönt, soha sem az egyes építelőnek. Az állami takarékpénztár megalapításának nyomán Belgium városaiiban száz és száz-vál keletkeztek a lakásépítő szövetkezetek. Kétféle szövetkezeti forma terjedt el: szövetkezetek, hol a családi házak azonnal az egyécek tulajdonába leszenek és szövetkezetek, hol a szövetkezet tulajdonába maradnak a házak és azokat a szövetkezet csak haszon nélküli bérbeadás céljából építi. Miután általános a vagy és törekvés, hogy saját otthonhoz jussunk,

A szövetkezetek előbbi formája jobban elterjedt. A szövetkezetek 5000 frank építési költséget igénylő házaknál költségesebbet nem építenek. Az építőkötő a szövetkezetiellénnél tartozásuk erejéig kötelesek életbiztosítást kötni s halálkozás esetén a ház tehermentesen száll át az örökösökre.

A lakásépítő szövetkezetek második és sokak szerint legelőkeltebb formái azok a szövetkezetek, melyek a szövetkezet tulajdonában maradársra építettek házakat s ezeket saját tagjainak használatra átadják. — természetesen csakély bérfizetés mellett. Itt a tagoknak csak az esetben lehet felmondani, ha a szövetkezettel szemben fennálló kötelezettségeiknek nem tesznek eleget. Ez azonban igen tág meghatározás s miután a szövetkezeti tag ha olesőbban lakik is, soha sem remélheti, hogy saját ingatlanhoz jut, nem hiszünk, hogy a szövetkezetek ezen formája nálunk valaha is meghonosodjék.

A házépítő szövetkezeteknek harmadik csoportja volna tehát az, melyeket szerintünk hazánkban is meg lehetne hozni a melyek minden nyereszkesedés kizárásával szemben tulajdonszerzésre építenek családi házakat. Ilyen szövetkezeteket találunk Angliában, Németországban, Hollandiában s különösen Dániában, hol az általán tekintélyes kamatmentes állami kölcsönt adott az ilyen alapon álló szövetkezetek céljaira.

Hazánkban, mint említettük egyetlen házépítő szövetkezet mutathat fel tényleges eredményeket. Ez a rákosligeti Munkás Otthon Szövetkezet, mely 12 évvel ezelőtt alakult és 160, 240 és 320 négyzetméteres telkeken 2, 3 és 4 szobás házakat épített tagjainak. A szövetkezet 12 év alatt 420 házat épített és megalapította Rákostiget közösgét. A szövetkezet megalkalításának idején belépettek igen kedvező feltételek mellett jutottak házakhoz, most már azonban az építési költségek drágasága és a telkek árának horribilis emelkedése itt is lehetetlené teszi azt, hogy a munkások olesón juthassanak otthonhoz.

Az építési költségeket a szövetkezet a tagoknak eladott házakra bekebelezett törlesztéses záloglevél kölcsönök útján szerezte be, melyekre névze a tagok mint egyenlő adósok a szövetkezet készletétől kezesség mellett közvetlen tartozási viszonyba léptek a jelzálogintézzettel, szemben. A részletelevényeket a szövetkezet sorsolás útján törleszté.

Újabbban a vidéki városokban a lakásviszonyok javítása céljából ismét előtérbe lép a szövetkezeti mozgalom. Ohajtando volna, hogy a kormány figyelemre méltassa a városok ilyen irányú törekvéseit, s azt gondolnival támogatásban is részesítse.

„Válasz Karcosnak.”

E cím alatt tett megjegyzéseket Péter Sándor „Eleni népiskolánk állapota” tárgyában írt és itt megjelent cikkemre.

Örvendek fölötte. Eredménynek eredmény ez is. Nem hangzott el szavam nyomtalanul „Csikor szög”-ben.

Társuk azonban a megjegyzéseket pontról pontra. Helyesli P. az áll. iskolák elhelyezéséről nyilvánított nézetemet, azt t. i., hogy gyatra, de egy szava sinés a mas jellegű iskolák e nemű hiányairól, holott az ő tanhelyisége sem tanterem, hanem inkább egy szög levél. — A sorai bevezető részében hangzott „igazságerzelem” gyakorlati kivétel.

A beszkolázás és iskolabjárás pontosságára élenk világot vet a statisztikailag kimutatott 42 százalékos oktatásban egyáltalában nem részesülő csiki tankolcsos gyermek egyrészt, másrészt meg az a sok panasz, melyet a tanítók hangoztatnak uton-uttilen: — számtalan iskola felső osztályai ősszel és tavasszal nép-telnek.

Várhatóivara irányozva egy szó sem volt cikkemben. Most van egy kérdés: Ha annyira telke sít előjárósága az iskoláért, mint ahogy P. jelzi, miért nem iskolacéplételet emleltet előbb s csak aztán közösgézzat?

Az nem elég a tanító részéről, hogy a terminált időkben kirja az iskolamulástokat s a többi az előjáróság dolga. Igazi néptanító csak akkor nyúl a vesző eszökhöz, amikor egyebekből kifogyott. Előzölg tehát megvizsgálja a mulasztási eset körülményeit. Ezek szerint aztán a szöloket vagy belátásra igyekszik bírni, vagy a gyermek ruházataról gondoskodik.

Indokolja ez álláspontomat az a viszony, amelynek az iskola és a szöloihaz között a közösen nevelt gyermek érdekében kivált feszese lenni nem szabad.

Bizony sok helyen döcögünk, sőt Csikban falavetel fakó kerék módjára. En azonban csak a magunk ajtaja előtt sepertem azon világos okból, hogy sovány vigasz és hatástalan ir a mások bűnével takargatni a magunkét. Ugy képezem P. e vedőszerék, mint mikor az üldözött is „fogdd-meg” kiált menekülése céljából.

P. azt hiszi, hogy 6 hónapos tanévet nagyon

kevés helyen találunk. Jól gondolja, mert nem kevés helyen annyi sinés.

En ezt nemcsak hiszem, hanem tudom is. Tes-sék csak azokra a különféle szálmappokra, azokra az alkalmakra gondolni, amikor nincs tanítás, mindjárt kitűnik, mi marad még a 10 hónapos tanévből is.

P. azt állítja, hogy a tanító egyenlőségétől függ első sorban az iskolai eredmény és nem a 10 hónaptól. Sántikal ez állítás nagyon. Hat akkor miért látta Vlassics volt miniszter és volt kitűnő tanár is szükségét a tanév kibővítésnek? Ugyes molnár-legénynek képzeli P. a jótanítót, aki egy-kettőre megtömi és be-köti a zsákokat? A gyermek nem zsák, meg aztán Csikban csupa „g y é n i s é g e k” a tanítók? A jó munkának idő kell, s a minél kedvezőbbek végzésé-nek körülményei, annál jobb az eredménye is.

A fiúk és leányok együttes oktatása mellett el-olgozlalt álláspontja P-nek tájékozatlanságra vall. El-olgozlata céljából utjánom neki: olvassa el Scossa Dezső „Külföldi Utazások” és Kemény Ferencnek „Nemű Probléma” c. műveiket. Ezek után kérjen véleményét a budapesti Dorottya-Egyesületől is. Ez esetben más hurokat fog pengetni — Egyébiránt nem tekintem érvenk tőle azt, hogy a családban is együtt van fin, leány. Nem es azért nem, mert értelmes és eléggé intelligens anya feltett gondall örökdió itt is lánya nőies nevelése fölött. Amennyire lehet kivonja a fiúk játszókeréből, leány barátokrol gondoskodik számára.

Játékszett is mást vesz neki, mint a fiúnak, sőt beszödenek hangjával, tárgyával alkalmazkodik a le-ányhoz. Ugyanez áll viszont a fiúkra is. Hat nem egészen kezenekívő igazság, hogy az iskolában is hasonlóképpen kellene mindezeknek történni?

Nem pusztá ideál ez tehát, hanem gyakorlati értékű fontos dolog s ezért, ahol csak lehetséges, mindenütt elődázhatatlan kötelesség megvalósításuk.

A csiki tanítók zömének erényesüdségét s ennek illusztrálására általam említett tanító-egyesületi, iskolai és önképzésre irányuló tétlenséget P. a tanító szegény-ségével gyekszik leplezni. Kardinalis tevedés. Ezek a bajok és számtalan mas tarsuk egészen a tanszer-kiállításig — egyesek következmények a tanítói nemes önérték feltehetőbeli hiányának. Szó sincs Csikban a Vilmos eszárlelé marsalbiórol, melyet minden tanító német katona módjára hordana tarsolyában, szivében. Indokoljam-e? Megteszem röviden. A képről 90 szá-zalék idealisztikus érzelmekkel hagyja el. De soknál az érzelmek nem tudnak meggyökerecseni s mihelyt az élet dere éri, elhervadnak. E folyamat gyors, mert a képző szelleme nem állpothata az immár elbocsá-tottal, maga meg képtelen mankók nélkül járni, pl. a falusi magányban. Nem tudja magához emelni ne-velni nemzedeket, mert nincs kihez-mához, maga is lekerült a porba. Ezt is be tudjam igazolni elő példákkal, de elhagyom, mert... Fine-fimale egy napon sőt emlethető az előföldi és csiki tanító. A székesfő-város és a mas vidéki nagyvárosok kulturálása fel-szinen tartja azokat, de Csik havasai közé még a Nap is ferdeben söt. Következőleg nincs mas mód, mint a kevesek: a hivatott tanítók, élőkön a kir. tan-felügyelőséggel, vegyek kezöbbe a kepezde szerepét s önszemenk nemes ambíciót az abban szökölködökbe, mert ez az egyedül keltek minden más jó forrásra.

Az itt előbocsátottakban megvan a kir. tan-felügyelőségtől kéri segítség mérve is mondva. Külön-ben is csak figyelmet irányítottam tankerfölete bajjaira. Emlelőgva fölösgelmes volt elő védéni, ahol nem volt tamadás.

A tanszerkiállítást szomorú bizonyítékául emlel-tettem népiskolánk állapotára vonatkozóan. Azon a kir. tanf. szorosán véve a dolgot, ki sem állíthatott. Ö nem tanító, neki nem kell, hogy tanítzeri legyene-nek. Ha részt vett, jól tette, a buzdítás itt nap-nap mellett kétségtelen szükség. Az én részvétem vagy javolmaradásom bizonyító erején a kiállításnak mit sem változtatott volna. Így hát, ha netalan engem is érne az ostor, az nem tájton P-nek, mert én a legszentebb közöjért még vezeklésre is be vagyok rendezve.

Mindezekből világos, hogy P-nek a tanító-bajok eloszlására szánt javaslatát sem írom alá.

Kikkel akarja a gyakorlatias irányú népiskolát megcsinálni? Rosszul számít. Ö azt hiszi, hogy a képző reformja, a tanítói fizetések javítása és homi tantervi módosításokon fordul meg a csiki népkultúra fejlesztése.

Ismetlem: rosszul számít, mert a szóban lévő kérdés eldöntésében a főző érv a néptanítók kelkesede. Ambíciózus munkásságuk mindent megszüntet. Nobát azt a tanítói nemes ambíciót kell mindenek előtt föltekve apolni. Akkor lesz csak tavasz és gyümölcsöt öntő nyár után áldás dus ősz. — Egyébiránt a javaslat hasonló a rosszul olvasó gyermekekhez, akivel ezért P. az i-nél akarja kezdetni a javító el-járást.

— Köszönöm tanácsát, hogy titokban intéz-zük a tanítói dolgokat, de nem osztom. En ezen már túl vagyok. Egy vármegye s ezzel kapcsolatban nem-

zetünk érdeke irányítják tollamat. E magas szempont nem tlr alkut. Tisztelem a személyeket, de ez nem feszélyez cselekedeteink nyilvános és igazságos meg-ítélésében ezután sem. — Az i. t. olvasórsá bizoni már most annak eldöntését, melyik helyesebb dolog: az-e, ha palástolgtatjuk a hibákat, vagy az, ha nyíltan és őszintén feltárjuk? Karcos.

H I R E K

— **Uj doktor.** Dr. Kovács Miklós debreceni kir. törvsz. joggyakornokot, városunk szöloittét, a napok-ban avaták fel jogtudományi doktornak a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen.

— **Halálözás.** Kézdímaratonosi Finta Gyözö ke-reskedő és birtokos neje szül. Puskás Annuska 18 éves korában legboldogabb házasságának 4-ik havá-ban rövid szenvedés után f. hó 4-én elhalt. Temetése nagy részvét mellett e hó 7-én volt. Megboldogultban Puskás Tamás nyug. tanító és neje Székely Róza le-dledhletlen jó lányukat siratták.

Folyó hó 8-án meghalt id. G a l F e r e n c kör-lhazi gondnok, aki 22 éven át becsülettel szolgálta a kórházat. Temetése folyó hó 10-én történt a delnei köztemetőben, hová a rokonság és a nagyszámu gyászoló közönség kísérté ki. Elhunytáról ugy a család, mint a kórház igazgatósága meglehangu gyász-jelentést adott ki.

— **A rendörség zaklatása.** Nap-nap után érkezik panasz a város lakossága köréből, hogy az aszaltárdá nem takarítása miatt a rendörség büntető parancsokkal zaklatja a közönséget, pedig a panaszlók állítása szerint a szabályrendeleti kötelességüknek eleget tesznek.

Nem akarunk a panaszok tárgyában véleményt mon-dani, azonban annyit leszögezhettük, hogy a magá-nosok haza előtt a hó ugy, amennyire a nagy lagyk megengedik, le van takarítva, ellenben a középületek előtt a járdák sokszor járhatatlanok s az éjeli kors-mák és kávéházak előtt pedig az odafagyott szenyitöl undorítók. A rendörség tehát jobban tenné, ha első-sorban ott igyekeznék kötelességének eleget tenni s azután zaklatná a magánosokat lehetetlen követelé-ssekkel, akiket a tisztaságra esztetikai érzékük és a külső megszöloástól való tartás is küllömben készlet.

A rendörségnek is lehet panaszja a közönség indolen-cijára ellen, de a közönségnek is van panaszja a min-den héten változó és járatlan rendörség ellen s lap hasábjain a méltányos és igazságos panaszoknak mindig örömmel adunk helyet.

— **Egy közörséki belügyminiszter határo-zat.** Egy konkrét esetből kifolyólag a belügyminisz-ter kimondotta, hogy a mezei útöl-utak idegen köz-ségekkel csak akkor használhatják, a midön az ille-tök birtokukat másként, mint az idegen közörségben keresztül el nem érhetik.

— **Mulatság.** A csikszereadi ifjuság 1912. évi január hó 20-án az Európa-szállódban Polgár-bált rendez a sötétör alap javára. — A mulatság iránt, a mely évenként ismétlődve már szokásossá vált, élenk érdeklödés mutatkozik a polgárság köröbe.

— **Rongálják a kórcsolya pályát.** Ismeretlen tettesek a kórcsolya pályá jeget a mult éjjel meg-rongtalták, a pályá részere a rendörség udvarán fel-állított villanylámpát összetörték és a jelző zászlót széjjel tépték. A rendörségnek pedig nincs ideje ki-nyomozni a tetteseket, mert a járdá szabályrendelet elleni kihágásokkal van most túlságosan elfoglalva.

— **Helyreigazítás.** A mult számunkban „El-jegyzések” cím alatt volt a téves hír hoztuk, hogy Simon Géza állomáselölvizgató eljegyezte Kalamár Erzsike kisasszonyt. Készséggel módosítjuk hírünket oda, hogy Simon Géza ur Kalamár Mariska kisasz-szonyt jegyezte el.

— **Elszámolás.** A Csiksomlyói Jöteksny Nö-egyesület l. hó 6-án rendezett műsoros tea-estéjének bevétele 193 korona 50 fillér. A rendezök ez est folyamán részletesen elszámoltak az egyesület elnök-ségének a bevételi és kiadási tételőkröl és itt most nyilvánosan közönséget mondanak mindazoknak, akik az est sikere érdekében közreműködtek, valamint azok-nak is, akik felléltetésükkel az anyagi sikert fokozni szövesek voltak. A tea-est az új közösgézházban rendez-tetett, melynek nagyertermét az egyesületnek hasonló összejöveletek céljára készséggel átengedte az elő-járóság. A közölsébi időben helyiség hiányában nem lehetett hasonló mulatságot vagy más összejövelet rendezni s emiatt az évi bevétel csupán a tagsági díjakra szorítkozott. Ennek dacára mégis a jöteksny nö-gyesület, miként lennállása óta minden évben, ugy a felölyt 1911-ben is, anyagi erejéhez mérten pénzbeli segélyt nyújtott a husvéti és karácsonyi ünnepek al-kalmából a helybeli munkákeptelen háziszegényeknek; 20 korona segélyben részesített egy szöcsény, árva gimnaziumi tanítöl és a szögdió tüzkárosultak javára nyomban a szerencselenség után 100 korona segélyt juttatott a vármegyei alispán ur kezéhez. Az egyesület tehát a maga célját néhez körülmények között is hiven szölgálta.

— **Eljegyzés.** Dr. Novák Albert ügyvéd eljegyezte Soifred Arancit Aradon.

— **Néplés előadás Várdottfalván.** E hó 6-án, vagyis Vízkereszt estéjén Keresztés Antal állatorvos ur a székely kirendeltség megbízásából szép számú gazdaköri tag jelenlétében nemcsak igen érdekes, hanem nagyon is tanulságos beszédet tartott. Beszámolt azon tapasztalatairól, amelyeket a sertések múlt évi beoltásából kifolyólag szerzett. A székely kirendeltség jóindulatú támogatása folytán a kiadásoknak államszegélyből fedezete mellett több községben beoltotta azon gazdák sertésállományát, akik a székely kirendeltség telhívására a kellő időben jelentkeztek. S hogy mennyire lelkiismeretesen és odaadó figyelemmel kísérték az oltószert hatásának mozzanatát, abból is kitűnt, hogy ma minden községből — ahol beoltást végeztek — név- és számszerű példákat hozott fel, amelyek mind azt bizonyítják, hogy a védőoltás, ha még nem is teljesen, de nagy mértékben ellenálló képessé teszi a beoltott állatok szervezetét; ami az ország közgazdaságára való tekintettel igen örvendetes dolog. Sajnos, hogy a nép e tekintetben is még mindig idegenkedik az oltó- és udvós dolgoktól, amelyek az ő anyagi javát, boldogulását volnának hivatva elősegíteni. Bizonyítja ezt az a közöny is, amelylyel a nép a székely kirendeltségnek a sertések beoltására irányuló udvós intézkedésével szemben viselkedett. No de lassankint eloszlik a közöny. A saját karán szerzett tapasztalatok, de még különösen az állategészségügy hivatott tényezőitől hallott felvilágosító és buzdító beszédek bizonyára nem maradnak hatás nélkül. Bár emberi közegészségügyi tekintetben is haladhatnánk egy lépéssel előbbre, mert bizony nagyon hátul kulogunk még.

— **Névnapi köszöntés.** Máté János csikszentmiklósi hazai cigány meghívta ottani Tankó István legényt, hogy közeli névnapija előestéjén őt a szokásos üdvözléssel köszöntse. A mondtól napon, azaz múlt hó 26-án, János napja estéjén, 4—5 óra között, a Máté lakószobájának ajtója előtt el is dördült az agyuszonak is beillő „salve”, s nagyobb hatás kedvéért, a magja, vagyis a golyó a szoba ajtaján keresztül lúródva, az ünneplőt 13 éves nevét liának nyakszirtjét oly szerencsétlenül horzsolta, hogy felgyógyulásához 18 nap szükséges, mint az orvosi vélemény megállapította. A névnapi üdvözlés e szokatlan módjának honorálására — amint értesültünk — az ünneplőt és sertét a kir. törvényszék büntelő osztályát kérte tel.

— **Pásztorjáték.** A csikjenői iskolás gyermekek az idén is, mint tettek más éveken is, Paláncz Sándor tanítójuk vezetése mellett szépen sikerült pásztorjátékot adtak elő a karácsonyi és vízkereszt ünnepek alatt. A gondosan és nagy előszerzetéssel előkészített szereplők ügyessége és hator játéka egészen lekötötte a hallgatók figyelmét. Sok csillogó örömkönyt láttunk az előadások alatt a jelenlévő szülők szemében. A játékot öt egymásután következő ünnepi ismételték nagy számú közönség előtt. Hogy az előadások mennyire sikerültek, legjobban bizonyítja, hogy a szomszédos Karczfalva és Danfalva községekből is számosan látogattak. Mindnyáján, kik az előadásokat végig élvezték, halálal és nagy elismeréssel adozunk a rendező tanító urnak és nyújtott elvezetés estélyekért.

— **A csikszeredai halásztársaság közgyűlése.** A csikszeredai halásztársaságot Becze Antal elnök folyó hó 13-án délután fél 3 órára a vármegyeház kisebb tanácskozási termébe közgyűlésre hívta össze, melynek több igen fontos tárgya van. A társaságnak ugyanis költőházakra és halórok felfogására a földmívelésügyi miniszter tetemes segítséget nyújtott és ezek mikénti megvalósítása, tagsági díjak megállapítása és más gazdasági kérdések kepezik első sorban a közgyűlés tárgyat. Ezenkívül Baldi Aurél társasági igazgató lemondása folytán a közgyűlés új igazgatót választ. A közgyűlésre felhívjuk az érdeklődők figyelmét annyival is inkább, mert a halásztársaság bár alig egy pár éves, mégis azon kevés számú egyesületek közé tartozik, melyek kezdettől fogva életképesek s nemcsak papírosan vannak meg, hanem állandóan működésben is vannak. A tagsági év május 1-én kezdődik.

— **Tüzek** Sylvester előestéjén Benő Pál csikszépvízi lakos csútre, istállója és székérszínje, több gazdasági eszközzel és takarmánnyal együtt, mintegy 4000 korona értékben elégett. A tűz, amely este fél 9 órakor ütött ki, amint a csendőri nyomozás kiderítette, abból keletkezett, hogy midőn a gazda szolgájával a marhákat megirtatta, az istálló gerendájára akasztott faramájú üveges kézilámpást égve felede s nejevel együtt szomszédjukhoz mentek Sylvester-estére, ahonnan a tűz kiütésekor szaladtak haza.

Ugyancsak rosz Sylvester-estéje volt Hönig Károly Gyimesbükk Tarhavaspataki szatócskereskedőnek is, — amennyiben lakóháza — a benne levő ütlethelyiséggel és összes berendezéssel együtt, mintegy 12000 korona kárértékben elégett múlt hó 31-én

este 9 órakor. A tűz a fából épült lakóház konyhafalához épített sütökemencétől keletkezett, mivel úgy volt a falalhoz építve, hogy elszigetelő tegla vagy kőfal nem választotta el attól. A tulajdonos egész családjával a közlőben lakó sógoránál volt látogatóba s a lakásban senki sem maradt. Az éjjeli őr vette észre a tűz kiütését, de már a lakóházat megmenteni nem sikerült a fellármázott szomszédoságnak. Az épület és tárgyak biztosítva voltak, de a biztosítási kötvény is benn égett.

CSARNOK.

Az öreg koldus.

(Franciából.)

Egy öreg koldus sok éven keresztül elment mindennap Páris egyik templomának kapuja elé. Ott maradt hallgatag, nem beszélt soha, csak fejét hajtotta meg, mikor valamit adtak neki. Egy ruhája alá rejtett aranykereszt függött a mellén.

Bizonyos Pál nevű fiatal lelkes szolgáltatta a misét rendszeresen a templomban s bemenetkor mindig odaadta az ő kis alamizsnáját a szegény koldusnak. Egy napon liába kereste a lelkes a koldust a megszokott helyen. Amint távolléttől észrevette, nyugtalan-ság szállta meg barátja sorsa miatt. Megtudakolta tehát lakását s elment hozzá. Kópogott egy padlás-szoba ajtaján. Nyöszörgő hang felelt neki. Belépett. Valóban az öreg koldus, de beteg volt. Ott fektűt az agyán.

— Ah, ön nagyon jó lelkiatyám, kiáltott, de én nem érdemlem meg jóságát.

— Vajon miért, felelt a lelkes, a pap a boldogtalanok barátja.

— Oh, uram, ha elmondanám... nem beszélne így. Nem, ne beszéljen velem jóakarattal, nem érdemlem meg, nyomorult vagyok. Az Ur irgalmát eljárt szottam én.

— Hogyan, folytatta a pap, hová gondol? Az Isten maga a jóság. Ő mindent megbocsát.

— Oh, nem, nekem nem fog megbocsátani.

— S miért nem? — Az én bűnöm rettenetes. Harminc év óta liába keresem Isten kegyelmét elkövetett vétkeim miatt. Az Isten engem elhagyott.

A pap nyájasan beszélt hozzá, de sokáig liába. A koldus végre megindulva kegyességén és elkezdett beszélni:

— Felügyelő voltam egy gazdag család kastélyában, amikor a múlt század forradalma kiütött. Uram: a gróf ur, a grótné, a két leányuk és a fiuk nagyon jók voltak hozzám. Mindent ők adtak nekem: az állást, neveltetésemet, a jövedelét, melynek örvendettem... Mikor a forradalom kitört, elarultam őket, el voltak rejtözve, följelenttem, hogy megkapjam javaikat. — Mindnyajat halálra ítélték, kivéve a kis Pált, ki nagyon fiatal volt.

A pap ijedten kiáltott fel, de a koldus, aki nem hallotta, folytatta:

— Igen, Uram, ez rettenetes! Mind a négyüket láttam a vérpadon, én a szörnyeteg! — s ezen idő óta nem volt többé nyugalmam. Sírok, imadkozom mindennap értök... Ezt a kis aranykeresztet, amelyet viselek, asszonyom mindig magával hordta. Oh, Istenem, micsoda gatzett, micsoda iszonyat! Lelkiatyám legyen könyöröltes irántam, ne tartsiszon el, imádkozzék a legszerencsétlenebb emberért!

A pap letérdelt az ágy mellé. Halálsápadt volt. Imadkozott sokáig.

Vegre fölemelkedve így szólt a koldushoz: — Hallja csak, az Isten meg fog bocsátani meg; győnjék meg.

Amikor a koldus erői egyre fogyatkozva, belejezte, a pap folytatta:

— Most már megbocsát az Isten önnek, de ez még nem minden: megbocsátok én is, mert ön ölte meg atyámat, anyámat és két nővéretem.

A koldus még hallotta e szavakat, de rémületében semmit sem felelt.

A pap közeledett hozzá. A koldus halott volt. — *Ar.*

A „CSIKI HIRLAP” TÁVIRATAI.

Budapest, jan. 13

A véderő kérdése újból.

A munkapárti körében féltéken tárgyalták a sorozás elhalasztásának kérdését.

Az ellenzéki pártok a további harcban szo-

lidarisos s ma együttesen ünneplik Justh Gyulát hatvankét éves születésnapja alkalmából.

Képviselőház ülése.

A házban Györffy Gyula képviselő beszélt a benyújtott nemzetközi szerződésekről, élénk érdeklődés mellett.

Ngiltér.

Köszönet nyilvánítás.

Édes Apám id. Gál Ferenc halála alkalmából kifejezett részvételt fogadjak mindazok őszinte köszönetemet, akik úgy a magam, mint édes Anyám és testvéreim fájdalommal visszataló szavakból enyhítettek.

Ij. Gál Ferenc,
Sörgyáros.

Sz. 1304—911.

Hirdetmény.

A csikmegyei polgári leányiskola épület alakjának új gördülő függönyökkel való ellátása engedélyzetlenül, felhívom mindazokat kik azoknak szállítással elvállalni ohajljak, hogy mintakal is felszerelt ajándékot alulírott igazgató-szobához folyó évi január hó 20-ik napjának délelőtt 10 órájáig adjak be, mert a később érkező ajándékok nem fognak figyelembe vétetni.

Csikvármegye magánjavainak igazgatóság. Csikszereda, 1912. évi január hó 5-én.

Dr. Csiky József,
igazgató.

Bérbeadó úrilakás

20 hold földbirtokkal. Csikszereda városától, Csikmege székhelyétől 3 kilométer távolságra, megyei út mentén, **Csiklítódonon, folyó év április hó 1-től bérbe adó** 4 szobából álló, újabban épült, modern úrilakás, bekerített nagybók udvarral, gyümölcsös kerttel, külön sütőházzal, melyben konyhának és eselészobának alkalmas helyiségek vannak, baromiházzal, kocsiszinnel, sertésöllal, istállókkal, cstrőkökkel, kőgabonással, kutakkal, szóval: a gazdasági teljes berendezéssel felszerelve. Ehhez tartozik 20—22 hold földbirtok, melyből 10 hold kaszáló, a többi jól gondozott szántóföld 1—1 holdnál nagyobb darabokban, sertés, juh és liba legeltetési joggal. Évi bér negyedévenként előre fizetendő 800 korona. Ezen bérlet különösen alkalmas és előnyös tényleges tisztviselő, vagy lakását kevés szűzre, ki házbere ellenében tisztességes haszonra tehet szert, de minden esetre annyi széna és gabona termésre számíthat, hogy lakását kevés összeggel ha pótolni kell. — Bérbe venni szándékozók forduljanak **Szász Károly** pénzügyi számtanácsoshoz, lakik Kolozsvárt, Bartha Miklósuca 5. szám.

Kitünően idomított háta ló eladó Krausz Jenőnél Szentdomokoson.

Egy jó tejelő bivaly eladó Sáska Kálmánál Csikszentdomokoson.

A csikszeredai takarékpénztár r. t. igazgatósága

közzé teszi, hogy a kifejtetett 1000 koronán felüli kölcsönökre minden mellékes kezelési költségek felszámítása nélkül, **7 százalék kamatot számít.** A 15 napon túl elterjedő időre elhelyezett betétekre pedig a kamatokat naptól-napig számítja.

A karcolvi és szépvízi flóklintézetek betétek kezelésével meghíztattak.

Szám 11959—1911. tkkvi.

Hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Puskás Tamás és társainak Booskor Béláné s társai elleni közösség megszüntetése iránti ügyében ilj. Pap Péter csikszenttamási lakos kérésére az utóajánlati árverést a csikszeredai kir. törvényszékhez tartozó (a csikszeredai kir. járásbíróház területén levő, Csikszenttamás község határában fekvő, a csikszenttamási 85. számú tkönyvben A + 1—2. sorsz. 186—187. hrsz. kerre és malomra 4290 korona, 352. hrsz. alatt foglalt malomba

járó utcára, mint ilj. Pap Péter utóajánlattevő által ígért vételárban elrendelte azzal, hogy 1. az utóajánlat akkor is kötelező, ha az ajánlattevő az árverésnél meg nem jelen ;

2. ha az árverésen az utóajánlatnál magasabb ígértet nem tette, az ingatlan az ajánlattevő által megvettnék jelentetik ki ;

3. az újabb árverés költségeit a vevő az ígért vételáron felül köteles fizetni.

Az utóajánlati árverésre határnapul 1912. évi január hó 24-ik napjának d. e. 11 órája Csikszenttamás község házához kitűzettel.

Árverezni szándékozők tartoznak minden egyes

ingatlan kikiáltási árának 20%-át, mint bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §. értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígért vételár 20%-ig nyomban kiegészíteni, mit ha meg nem lenne, ígérete figyelmen kívül marad s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Csikszereda, 1911. október 23-án.

Gecző Béla, kir. törvénzi bíró.

MEGHÍVÓ.**A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság****XXIX. üzletévi Rendes Közgyűlését**

Csikszeredában, 1912. évi február hó 2-án délután 2 órakor

kezdődőleg saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági jelentés és zárszámadás betérjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása iránti határozat.
4. A felügyelő bizottságba egy tag választása.
5. Alapszabályok módosítása.

Az alapszabályok 20-ik §-ának kivonata.

A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláírt felhatalmazással ellátott megbízott által — kincsközönben részvényesnek kell lennie — gyakorolható.

Nő részvényesek csak felhatalmazott által, gondnokság vagy gyámság alattiak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek felhatalmazottjai által gyakorolhatják szavazati jogukat. ez utóbbi esetben nem kívánatik, hogy a megbízott részvényes legyen.

Azon részvényesek telet, kik 1912. január 1-ig az intézet részvénykönyve szerint, mint ilyenek igazolva voltak, a fennebbi módon szavazati jogukat — részvény bemutatása nélkül — gyakorolhatják.

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága nevében:

Csikszereda, 1912. január 8-án tartott üléséből.

Nagy Imre,
elnök.

Dr. Fejér Antal,
ügyész-titkár.

Mérleg- Számla.

VAGYON. 1911. ÉVRÖL. TEHER.

Sor- szám	Egyenkint		Összesen		Sor- szám	Tartalekalap:	Egyenkint		Összesen	
	korona	fill.	korona	fill.			kor.	fill.	korona	fill.
1	64984	31	65812	67	1	Részvénytőke			200000	—
	828	36			2	Tartalekalap:				
2			193352	57		1910. évi tartalékalap	120564	90		
3			916027	—		5%-os kamat	6135	10		
4			175421	89		Intézeti ház értéke	20295	80		
5			18352	—		F. évi 18% hozzájárulás	14422	74	161418	54
6			103459	—	3	Betétek és tőkésített kamatok			2815905	76
7			345800	—	4	Visszelszámított váltók			255000	—
8			20295	80	5	Lombárd kölcsön			75800	—
9					6	Bélyegilleték			7	—
	103	35			7	Osztalék:				
	1500	—				fel nem vett osztalék	703	44		
	144	—	1747	35		1911. évi osztalék	20000	—	20703	44
					8	Jóteknycél			1281	06
					9	Tiszti jutalék alapsz. sz. s a segédzemélyzetnek			17613	26
					10	Külföldiek:				
						Folyó év II. felére és IV. negyedére járó 10% tőkekamatadó	5399	92		
						Lombárd kölcsönünk hátralékos kamata	530	—	5920	92
					11	Nyeresség átvitel:				
						1910-ről nyereség áthozat	16073	34		
						1911. évi nyereség átvitel	10735	96	26809	30
			3580468	28					3580468	28

Csikszereda, 1911. évi december hó 31-én.

SáI József s. k.,
igazgató.

T. Nagy Imre s. k.,
elnök.

Sóos András s. k.,
főkönyvelő.

Kovács Antal s. k., Dr. Nagy Béni s. k. Dr. Zakariás Manó s. k. Pototzky Márton s. k. Száva Lukács s. k. Hajnód Ignác s. k.
ig. tag. ig. tag. ig. tag. ig. tag. ig. tag. ig. tag.

Pap Domokos s. k.,
h. fb. tag.

Fejér Sándor s. k.,
fb. elnök.

Dr. Györgypál Domokos s. k.,
fb. tag.

VÁROSI HIRDETÉSEK.

Sz. 54—912. ki.

Hirdetmény.

Alattírt város tanácsa a városban állomásozó ménnek részére szükséges 25 mm. zabnak szállítására versenytárgyalást hirdet és ennek megtartását f. hó 18-án d. e. 9 órára a városi tanács irodájába tűzi ki.

Ajánlatot tenni szándékozókat felhívjuk, hogy zárt írásbeli ajánlataikat az árverés megkezdése előtt annál is inkább adják be, mivel

később érkezettek figyelembe nem vétetnek. Utóajánlatnak helye nincs.

Csikszereda, 1912. január hó 3-án.

A városi tanács.

Sz. 2924—1911. ki.

Hirdetmény.

A kir. járásbíróház az 1897. évi 73465. számú igazságügyminiszteri rendelet 4-ik §-a alapján közhírré teszi, hogy a kir. járásbíróháznál az 1912. év folyamán a polgári szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat, minden

hét szerda napjának d. e. 8—12 órai alatt Veress Árpád kir. járásbíró, — a kir. járásbíróház hatáskörébe tartozó vétségek és kihágásokra vonatkozó szóbeli feljelentéseket és kérelmeket pedig minden hét szerda napjának d. e. 8—12 órai alatt Száva Antal kir. járásbíró fogják jegyzőkönyvre venni.

Olyan törvény napul, melyen felek ügyük tárgyalására idézés nélkül jelenhetnek meg, minden hét szerda napja van kijelölve.

Csikszereda, 1911. december hó 28.



A városi tanács.

Gyerekszövetek egész éven át kaphatók.

Férfi és Női divat Raktár

mindennemű női és férfi szövetekben

Fiu, leány és férfi készruha, kabát, női és férfi fehérenmű, cipő, kalap, nyakkendő, keztyű, kötött figaró, zsebkendő.


Asztal- és ágygarnitúra, gyapott és cénaa vászon

Gyerekszövetek utazókosár, kézi-
bőrönd, többfajta **Varrógép** Nagyválaszték **Temetkezési** cikkek és kész
mindenféle **Temetkezési** koporsókban.

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csíkszeredán.

Mátrai Ignácz

órás, ékszerész és látszerész Csíkszereda, saját ház.

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezeti

arany- és ezüst Omega zsebrákat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövé

ékszerekből
Továbbá látszerési cikkek nagy választékban.
Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Javítások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMÜ

asztalos vállalat

Csíkszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.Készít **asztalos munkákat** minden kivételben.
Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester
uraknak szakszerű gépei
által mérsékelt munka-
díj ellenében
HIRDETÉSEK ET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatalt

Legjobb sör

SÖR

a „Korona” ala Pilsen”

Dröher Antal

kőbányai sörfőzdéjéből.

Egyedüli eláruló hely Csík-
szeredában:
özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője
hol mindennap frissen csapolva pohárunkint
kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csíkszeredán (a régivel szemben)A legnagyobb választékban kaphatók az összes
női és férfi divatárúk a legolcsóbb árban.
Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügyelni!

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus, saját
készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virsli.
Szalonna és zsír nagyban és kicsinyben.
Pontos kiszolgálás.

Filó Károly nagy temetkezési raktára

Csíkszeredában, Apaffy Mihály-
utca 36. szám. (Saját ház.)Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a leggyorsabbtól a legdíszesebb kiállításban, szemfódelek,
könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfiatolók, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedeltű érckoporsók kizárólagos raktára. Díszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

FRIED TESTVÉREK

divat-, kézmű- és rövidáruüzlete Csíkszeredán
a Hutter-szállodával szemben.A női és vevő közönség becses tudomására hozzák, hogy Csík-
szeredán, (a Hutter-szállodával szemben) a mai kor
igényeinek teljesen megfelelő

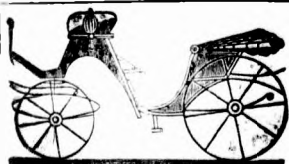
DIVAT-, KÉZMŰ- és RÖVIDÁRUÜZLETET

nyitottak. — Amidőn üzletüket a nagyérdemű közönség szíves pártolásába
ajánlani bátorkodnak, egyben tisztelettel kéri, miszerint kegyeskedjenek
becses és szíves látogatásaikkal, megrendeléseikkel szerencsétlenül, mi re-
szikről méltányolva legfőbb törekvésüknek ösmerendik, eljárásuk szilárd-
ságával, pontosságukkal elsőrendű gyárosoktól beszerzett árúk jóságával s
ennek arányában árúk méltányos mérsékeltsege által nagyrabecsült bizal-
matukat mindenkorra kiérdemelvek.

Máthé József

— női divatkalap és rövidáru üzlete Csíkszeredán. —
(Grünwald-fele ház.)
Állandó raktár egyszerű, dísz- és gyász-

KALAPOKBAN

Vidéki megrendelés gyorsan és pontosan eszközöltetik.


SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és
szíjgyártó üzleteCsíkszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)Kocsigyártó, nyerges, fenyvezési munkák, ugyszintén kárpitos, burtorbehuzás
és díszítési munkák, matracok és paplanok: kész kocsik, szekerek, szanok
és mindenféle töltött és töltetlen burtok, a lehető legjutányosabb árakert;
esetleg reszeltizetes mellett is kaphatók. Saját készítményű ágyfótelek,
ruganyos matracok, elegáns falakkal, valamint kocsí ülések stb. állandó
raktáron. Egyedüli bízományi raktár a Lukrécia hámfestő- és impregnáló
zsradekok fekete és naturszínben.

Legjutányosabb be- vásárlási forrás

ugymint: hajtapokban manikör-
készletekben, zsebkésekben, pénz-
orszenyekben és mindennemű külön-
legességekben, valódi YES porcellan
puđer, Dianna sósborszes és Nestlé-
féle gyermek táplisz, fólerakata
FEKETE VILMOS Első Csikmezei
állatszer- és pipetekereskedésben
— Csíkszeredán. —

Kellemes üdítő ital

a Hosszuaszói Erzsébet savanyuviz.

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

**A Hosszuaszói forrás
kezelőségénél Csíkszeredán.**